Kasside heaolu ei saa tagada maagiliste arvude abil – uued nõuded teaduspõhiseks!

Kavandatavad nõuded lubaksid ühes grupis pidada kuni 6 kassi ja nõuaksid iga täiskasvanud kassi kohta üht liivakasti. Palume asendada põhjendamata absoluutarvud teaduspõhiste nõuetega, mis hindavad kasside tegelikku heaolu, ruumi, ressursse ja sotsiaalset sobivust.

Probleem ei ole selles, et loomade heaolu nõuded oleksid liiga ranged. Probleem on selles, kas valitud nõuded mõõdavad üldse loomade tegelikku heaolu ja millisel teaduslikul alusel on valitud just need arvud.

Loomakaitseseaduse ja veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõuga 899 SE seotud rakendusmääruse kavand näeb muu hulgas ette, et ühes grupis võib pidada kuni kuut kassi ning iga täiskasvanud kassi kohta peab olema üks liivakast.

Meile teadaolevast teaduskirjandusest ei tulene universaalset piiri, mille järgi kuus kassi moodustavad grupi, kus heaolu on tagatud, kuid seitsmes kass muudab selle võimatuks.

Kasside heaolu sõltub palju enamast: asustustihedusest, kasutatava ruumi suurusest ja kvaliteedist, vertikaalsest ruumist, peitumis- ja puhkevõimalustest, ressursside paiknemisest, grupi stabiilsusest, kasside sotsiaalsest sobivusest ning tegelikest stressi- ja konfliktinäitajatest.

Kus on teaduslik tõend, et piir on just 6?

Loberg ja Lundmark (2016) uurisid kuut gruppi, millest igaühes elas 15 kassi, võrreldes erinevat ruumikasutust. Uuring ei tõesta, et 15 kassi oleks alati sobiv grupisuurus, kuid näitab väga hästi, miks grupi heaolu ei saa taandada ühele absoluutsele loomade arvule.

Kessler ja Turner (1999) ning Gouveia, Magalhães ja de Sousa (2011) käsitlesid varjupaigakasside puhul muu hulgas asustustiheduse mõju stressile ja käitumisele.

10 kassi suures, hästi struktureeritud ruumis ei ole sama olukord, mis 10 kassi väikeses ruumis. Samamoodi ei taga arv 6 iseenesest head pidamiskeskkonda.

Ka nõue „üks täiskasvanud kass – üks liivakast“ muudab hea praktika soovituse absoluutseks õiguslikuks normiks. Rochlitzi (2005) teadusülevaates soovitatakse vähemalt üht liivakasti kahe kassi kohta ning eelistatavalt üht kassi kohta. „Eelistatavalt“ ei tähenda teaduslikult tõendatud minimaalset heaolupiiri.

Lisaks ei ütle kastide arv iseenesest midagi nende suuruse, asukoha, puhtuse, puhastussageduse, kasutuskoormuse ega ligipääsetavuse kohta. Samuti ei arvesta jäik suhtarv tänapäevaste automaatselt puhastuvate liivakastidega.

Loomade heaolu asemel hakkame sellisel juhul mõõtma inventari.

Sama probleem tekib ruumi hindamisel. Kass kasutab keskkonda kolmemõõtmeliselt: riiuleid, platvorme, kratsipuid ja kõrgendatud puhkealasid. Vertikaalne ruum võimaldab kassidel üksteisest eemalduda ja valida endale sobiva koha. Ka seda peab tegeliku heaolu hindamisel arvestama.

Meie pidamistingimusi saab kontrollida 24/7

MTÜ Tammiste Kasside kassitoa eestoas elab praegu 21 kassi. Tegemist on suure, struktureeritud ruumiga, kus kassidel on erinevad puhkealad ja kõrgemad alad ning võimalus ruumis vabalt liikuda.

Kasutame vähem liivakaste kui üks iga kassi kohta, sest tavakastide kõrval kasutame ka automaatselt puhastuvaid liivakaste ning korraldame hoolduse vastavalt tegelikule kasutuskoormusele.

Veel enam – me ei palu kellelgi meie sõna uskuda. Kassitoa eestuba on avalikult jälgitav 24 tundi ööpäevas, seitse päeva nädalas:

MTÜ Tammiste Kassid 24/7 YouTube’is
Vaata kassitoa pidevat otseülekannet siit https://www.youtube.com/live/5GH8kYhVhBM?is=tfwQS8Ptk3JM0JRm

Seal saab pika aja jooksul jälgida kasside ruumikasutust, puhkamist, omavahelist suhtlemist, võimalikke konflikte ja keskkonna puhtust.

Me ei väida, et otseülekanne asendab professionaalset heaoluhindamist. **Kutsume hoopis pädevaid asutusi üles seda gruppi objektiivsete heaolukriteeriumide alusel hindama.**

Kui 21 kassiga ruumis on võimalik tagada loomade heaolu ja puhtus, tuleb põhjendada, **millist kasside heaolu probleemi lahendaks selle grupi kohustuslik jagamine vähemalt neljaks eraldi grupiks.**

Sama tuleb küsida liivakastide kohta: kas kasside heaolu paraneks sellest, kui lisaksime kaste nii palju, et nende füüsiline arv võrduks kasside arvuga?

Järelevalve lihtsus ei saa asendada teaduslikku põhjendatust.

Inspektoril on lihtne lugeda kokku kassid ja liivakastid. Kuid lihtsalt kontrollitav nõue ei ole sama, mis vajalik ja oluline heaolunõue.

Kui loomade heaolu hindamine on keerulisem kui loomade ja esemete loendamine, tuleb arendada heaolu hindamise metoodikat, mitte asendada heaolu tegelikku hindamist põhjendamatute absoluutarvudega.

Palume Riigikogul ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumil muuta 899 SE-ga seotud rakendusmääruse kavandit enne vaidlusaluste nõuete jõustumist.

Teeme järgmised ettepanekud:

1. Loobuda absoluutsest kuue kassi grupipiirist.
Selle asemel tuleb hinnata asustustihedust, ruumi suurust ja kvaliteeti, kasside sotsiaalset sobivust, grupi stabiilsust, ressursside kättesaadavust ning loomade tegelikke stressi- ja konfliktinäitajaid.

2. Asendada nõue „üks täiskasvanud kass – üks liivakast" funktsionaalse heaolunõudega.
Kassidele peab olema tagatud nende arvule ja grupi koosseisule vastav piisav arv puhtaid, sobiva suurusega ja takistusteta ligipääsetavaid tualetikohti. Arvestada tuleb paigutust, kasutuskoormust, puhastussagedust ja kasutatavat tehnoloogiat.

3. Arvestada pidamiskeskkonna hindamisel vertikaalset kasutatavat ruumi.
Riiulid, platvormid, kõrgendatud puhkealad ja muud kassidele reaalselt kasutatavad tasapinnad mõjutavad otseselt võimalust ruumi kasutada ja teistest loomadest eemalduda.

4. Avaldada vaidlusaluste arvuliste piiride teaduslik alus.
Palume avaldada konkreetsed eelretsenseeritud teadusallikad, millest tuleneb, et maksimaalne sobiv grupisuurus on just kuus kassi ning üks liivakast iga täiskasvanud kassi kohta on minimaalne heaolutingimus. Kui sellist tõendusmaterjali ei ole, tuleb absoluutsetest piirmääradest loobuda.

5. Töötada välja kasside tegeliku heaolu hindamise metoodika.
Järelevalves tuleb hinnata loomade seisundit, käitumist, stressi, konflikte, keskkonna kvaliteeti, hügieeni ja ressursside tegelikku kättesaadavust.

6. Hinnata nõuete mõju tegelikes toimivates pidamiskeskkondades.
MTÜ Tammiste Kassid on valmis võimaldama oma kassitoa ja seal elava 21-liikmelise grupi kasutamist praktilise juhtumina, et võrrelda kavandatud absoluutarve loomade tegelike heaolunäitajatega.

Me ei taotle nõrgemaid loomakaitsenõudeid. **Taotleme nõudeid, mis mõõdavad seda, mida nad peaksid kaitsma – looma tegelikku heaolu.**

Kassi heaolu ei määra number ukse peal. Selle määravad tingimused, milles loom tegelikult elab.

Meie vastuväide ei puuduta kassidele piisava ruumi tagamist. MTÜ Tammiste Kasside kassitoas on kassidele minimaalse pindala tagamiseks piisavalt ruumi. Probleem tekib kavandatavate absoluutsete arvuliste nõuete tõttu, mis võivad muuta nõuetele mittevastavaks ka suure, puhta, hästi struktureeritud ja loomade tegelikku heaolu tagava ruumi.

Näiteks võib ruum täita või ületada kassile ette nähtud pindalanõude, kuid kui seal elab seitse omavahel sobivat kassi, muutuks grupp kavandatava kuue kassi ülempiiri tõttu ikkagi nõuetele mittevastavaks.

Sellisel juhul ei ole küsimus ruumipuuduses ega ülerahvastatuses. Küsimus on üksnes loomade arvus.

Just seetõttu palume näidata teaduslikku alust, mille järgi on kuus kassi heaolu seisukohalt lubatav, kuid seitse mitte.

Teadusallikad ja lisamaterjalid

1. Loberg, J. M. & Lundmark, F. (2016). *The effect of space on behaviour in large groups of domestic cats kept indoors.* Applied Animal Behaviour Science, 182, 23–29.

Uuringus jälgiti kuut 15 kassist koosnevat gruppi erineva kasutatava põrandapinna juures (1, 2 ja 4 m² kassi kohta). Suurema ruumi korral esines rohkem mängu, liikumist ressursside vahel ja sõbralikke kontakte. Cat-Stress-Score ei erinenud erinevate ruumitingimuste vahel.

Uuring / DOI

2. Kessler, M. R. & Turner, D. C. (1999). *Effects of density and cage size on stress in domestic cats (Felis silvestris catus) housed in animal shelters and boarding catteries.* Animal Welfare, 8(3), 259–267.

Uuringus hinnati varjupaigakasside stressi erineva asustustiheduse juures. Autorid järeldasid, et grupi asustustihedus mõjutab kasside kohanemist ja stressi ning soovitasid uuritud tingimustes mitte ületada 0,6 kassi/m². See toetab asustustiheduse käsitlemist olulise heaolunäitajana.

Cambridge Core – uuring

3. Gouveia, K., Magalhães, A. & de Sousa, L. (2011). *The behaviour of domestic cats in a shelter: Residence time, density and sex ratio.* Applied Animal Behaviour Science, 130(1–2), 53–59.

46 grupis peetud varjupaigakassi uuringus seostus ruumi asustustihedus kasside käitumisega; üle 0,5 kassi/m² tiheduse korral veetsid

kassid oluliselt rohkem aega passiivsena.

Uuring / DOI

4. Rochlitz, I. (2005). *A review of the housing requirements of domestic cats (Felis silvestris catus) kept in the home.* Applied Animal Behaviour Science, 93(1–2), 97–109.

Teadusülevaade käsitleb kasside pidamiskeskkonda, normaalsete käitumisvajaduste võimaldamist, keskkonna rikastamist ja heaolu hindamist.

Uuring / DOI

5. Kessler, M. R. & Turner, D. C. (1997). *Stress and adaptation of cats (Felis silvestris catus) housed singly, in pairs and in groups in boarding catteries.* Animal Welfare, 6(3), 243–254.

Uuring käsitleb kasside stressi ja kohanemist üksikult, paarides ja gruppides pidamisel ning näitab muu hulgas kasside individuaalse kohanemise tähtsust heaolu hindamisel.

Cambridge Core – uuring